יש בקרבנות א] יחיד שאין בקרבנות הציבור ויש בקרבנות הציבור שאין בקרבנות היחיד שקרבנות היחיד א עושין תמורה ואין קרבנות הציבור עושין תמורה קרבנות היחיד נוהגות ב בין בזכרים בין בנקבות וקרבנות הציבור אין נוהגין אלא בזכרים ג קרבנות היחיד חייבין באחריותן ובאחריות נסכיהם וקרבנות הציבור אין חייבין באחריותן ולא באחריות נסכיהן אבל חייבין באחריות נסכיהן משקרב הזבח יש בקרבנות הציבור מה שאין ב] בקרבנות יחיד שקרבנות הציבור ד דוחין את השבת ואת הטומאה וקרבנות יחיד אינן דוחות לא את השבת ולא את הטומאה א) א"ר מאיר ה והלא חביתי כ"ג ופר של יוה"כ קרבנות היחיד הן ודוחין את השבת ואת הטומאה ו אלא שזמנו קבוע: **גמ'** קרבן יחיד עושה תמורה כו': וכללא הוא והרי עופות ז דקרבן יחיד ג] ואין עושה תמורה כי קתני בבהמה קתני והרי ולד דקרבן יחיד הוא ואין עושה תמורה הא מני ב) רבי יהודה היא דאמר הולד עושה תמורה והרי תמורה עצמה דקרבן יחיד היא ח ואין תמורה עושה תמורה כי קתני בעיקר זיבחא קתני השתא דאתית להכי אפילו תימא רבנן ד] בעיקר זיבחא קתני: קרבנות היחיד נוהגות בין בזכרים בין בנקבות: וכללא הוא והרי עולה דקרבן יחיד ה] וזכר אתיא ט נקבה לא אתיא האיכא עולת העוף ג) דתניא י תמות וזכרות בבהמה ואין תמות וזכרות בעופות והרי חטאת דקרבן יחיד היא כ ונקבה אתיא זכר לא אתיא האיכא ל שעיר נשיא דמייתי זכר והאיכא מ אשם יחיד דזכר אתי נקבה לא אתי כי ו] קאמרי רבנן קרבן דשוי בין ביחיד בין בציבור נ אשם ביחיד איתיה בצבור ליתיה ואיבעית אימא מי קתני כל קרבנות יש בקרבנות קתני ומאי ניהו שלמים ז] ואי בעי נקבה מייתי ואי בעי זכר מייתי ח]: קרבנות יחיד חייבין באחריותן [כו']: מנא ה"מ דת"ר 1 דבר יום [ביומו] מלמד שכל היום כשר למוספין ביומו מלמד שאם עבר היום ולא הביאן אינו חייב באחריותן יכול לא יהא חייב באחריות נסכיהם ט] ואע"פ שקרב הזבח ד) ת"ל 2 מנחתם ונסכיהם י] בלילה מנחתם ונסכיהם למחר ר"ל אמר מהכא 3 ה) מלבד שבתות ה' יא] וצריכא דאי כתב רחמנא מלבד שבתות ה' הוה אמינא ביום אין ובלילה לא אמר קרא ומנחתם ונסכיהם ואי כתב רחמנא מנחתם ונסכיהם ולא כתב מלבד שבתות ה' הוה אמינא בלילה אין בימּמא לא ומאי שנא משום ו) ס דבקדשים לילה הולך אחר היום צריכי ונסכים מי קרבי בלילה יב] והתנן ז) אין לי אלא דברים שדרכן ליקרב בלילה כגון אברים ופדרים יג] שמקריבין מבוא השמש ומתעכלין והולכין כל הלילה כולו דברים שדרכן ליקרב ביום ע כגון הקומץ הלבונה ומנחת נסכים יד] שמעלן מבוא השמש מבוא השמש סלקא דעתך והאמרת דברים שדרכן ליקרב ביום נינהו אלא עם בא השמש טו] שמתעכלין והולכין כל הלילה מנין תלמוד לומר 4 זאת תורת העולה ריבה קתני מיהא טז] נסכים ביום אמר רמי בר חמא לא קשיא כאן ליקדש כאן ליקרב אמר ליה רבא אי מיקדש קדשי קרובי יז] מיקרבי והא ח) תניא זה הכלל כל הקרב יח] ביום אין קדוש אלא ביום וכל הקרב בלילה קדוש בלילה בין ביום בין בלילה קדוש בין ביום בין בלילה אלא אמר רב יוסף סמי מנחת נסכים מהא מתניתא כי סליק רב דימי אשכחיה לרב ירמיה דיתיב וקאמר משמיה דרבי יהושע בן לוי פ מנין לנסכים הבאים עם הזבח שאין קריבין אלא ביום ת"ל 5 ולנסכיכם ולשלמיכם מה שלמים ביום אף נסכים ביום אמר אי [א] יט] כ] אשכחיה (א) כא] דכתיב איגרתא שלחי ליה לרב יוסף ולא

קרבנות ציבור. כב] כולם זכרים דרובן עולות ועולה זכר הוא ואין ציבור מביאין שלמים אלא כבשי עצרת דזכרים הן וחטאות שלהן שעירים כדכתיב בכולהו ט) ושעיר חטאת אחד: **קרבנות היחיד חייבין באחריותן.** כלומר יש מהן מאותן שקבוע להן זמן שאפי' עבר זמנם חייבין להקריבן כג] כגון קרבן כד] עולת יולדת (וקרבנה) וקרבנות מצורע אם עבר שמיני שלו יכול להקריבו לאחר זמן אבל קרבנות ציבור שיש להן זמן אם עבר זמנם בטל קרבנן כדמפרש בגמ': **משקרב הזבח.** שאם קרב הזבח בזמנו ולא קרבו נסכים עמו חייבין להקריבם אפי' מכאן ועד עשרה ימים כדמפרש בגמ': **חביתי כהן גדול.** דוחין שבת וטומאה דכתיב בה מנחה תמיד י) הרי היא לך כמנחת תמידין בשילהי [התכלת] במנחות (דף נ:): **פר** כה] **יום הכיפורים.** פרו של אהרן: **אלא שזמנו קבוע.** כלומר אין הטעם תלוי אלא בקביעות כו] זמן אותן שזמנן קבוע שאם עבר הזמן אין להן תשלומין דוחין שבת וטומאה אפילו דיחיד וכל שאין להן זמן קבוע אינם דוחין שבת וטומאה ואפי' דציבור כגון פר העלם דבר של ציבור ושעירי עבודת כוכבים: **גמ' עיקר זיבחא.** הקדש ראשון: **אפי' תימא רבנן.** דלית להו ולד עושה תמורה: **בין בזכרים בין בנקבות.** משמע כל קרבן שחייב היחיד להביא כז] בין זכר בין נקבה: **הא איכא עולת העוף.** תירוצא הוא: **אשם.** הוי זכר דכבש או איל כתיב ביה כ) ולא כבשה: **מאי ניהו שלמים.** אבל שלמי צבור זכרים הם דכתיב בהו (ויקרא כג) ושני כבשים בני שנה לזבח שלמים. כח] זבחי שלמי צבור כבשי עצרת: **מנא הני מילי.** דקרבנות צבור אין להן תשלומין: **דבר יום ביומו.** במוספי המועדים משתעי בפרשת שור או כשב דכתיב אלה מועדי ה' כט] מקראי קדש וגו' להקריב אשה ל) ואיזה אשה ל] מקריבין במועד יותר משאר ימים הוי אומר מוספין: **שכל היום כשר למוספין.** ובלבד לא] מ) שיקדמו מוספין לתמיד של בין הערבים דאמר (ביומא דף לג.) עליה השלם כל הקרבנות כולן: **מנחתם ונסכיהם** לב] **אפי' בלילה ואפי' למחר.** אם קרב הקרבן בזמנו ואפי' מכאן ועד עשרה ימים ולעולם ובלא נזדמנו לו קא (ב) מיירי: **מלבד שבתות ה'.** דהכי כתי' זבח ונסכים דבר יום ביומו מלבד שבתות ה' לג] לד] ומשום דדרשינן סמוכים (ג) דבר יום ביומו הקרב נסכים מלבד אותן של שבתות דאם יו"ט אחר לה] שבת הוא הקרב נסכיו עם קרבנותיו והקרב נסכים ששכחת אתמול ולא הקרבת: **ביום אין בלילה לא.** דהא דבר יום ביומו כתיב וסמיך ליה מלבד שבתות ה' כלומר נסכי השבת תקריב היום ביו"ט אבל בלילה לא: **ואי כתב מנחתם ונסכיהם הוה אמינא.** ללמדך שתקריב נסכי היום לו] בלילה הבא אבל בימּמא דלמחר לא: **ומ"ש.** כלומר וכי תימא מאי שנא דלימא בלילה אין בימּמא לא הא קרא סתמא לז] הוה כתיב: **משום דבקדשים הלילה הולך אחר היום.** שעבר דכתיב (ויקרא ז) ביום קרבנו יאכל לא לח] תותירו ממנו עד בקר אלמא כל הלילה קרי יום קרבנו הלכך סד"א בלילה יקרב (ד) לט] דהנסכים הוי מיום שעבר אבל בימּמא דלמחר לא: **אין לי כו'.** בת"כ [צו פרשה א] היא ואקרא קאי דכתיב היא העולה על מוקדה על המזבח כל הלילה [ויקרא ו] שיהא נותנן מבוא השמש ומתעכלין מ] כל הלילה: **אין לי אלא דברים שדרכן ליקרב בלילה כגון.** אברים ופדרים כדרכי להו לעיל [תו"כ שם] שיהא נותנן מבוא השמש כלומר לאחר שקיעת החמה נותנן על מא] המערכה מב]: **דברים שדרכן ליקרב ביום.** דאינן קריבין בלילה כלל דכולהו קרבנות כתיב בהו ביום צוותו [ויקרא ז] דמשמע ביום ולא בלילה אבל אברים ופדרים הוא דאיתרבו מג] הכא (ה) בלילה י) מהאי קרא מד] שמקריבין מבוא השמש וקא מקטירן על המערכה והם מתעכלין מאיליהן [ב] דאם לא כן היא העולה מאי ממעט: **ופריך מבוא השמש והאמרת דרכו ליקרב ביום:** **אלא עם בא השמש.** קודם השקיעה: **ליקדש.** בלילה מה] אם ניתנו בכלי שרת קדשי דתו לא נפקי לחולין אבל מיקרב לא קרבי עד היום: **אי מקדש קדשי.** בלילה מיקרב נמי קרבי: **סמי** מו] **מכאן נסכים.** לא תימני להו עם דברים שדרכן ליקרב ביום: **עם הזבח.** שמביאין עם הזבח וקידשן שחיטת הזבח דהוי כי זבח גופיה ואינן קריבין אלא ביום: **אמר רב דימי אי** מז] **אשכחיה אינשי כתיב איגרתא.** אם הייתי מוצא אדם מח] הייתי כותב איגרתי והייתי שולח לרב יוסף לבבל:

לא

וכל הקרב בלילה. פרש"י ס) בשילהי שתי הלחם (מנחות דף ק.) כגון שמן למנורה ולא נראה דמה קדושה שייכי ביה ע) הא לית ביה קדושת כלי מט] לכך נראה לומר דלא מלינו קרב בלילה אלא מנחת נסכים ומשו"ה ניחא דלא משני הכא דילמא נ] אינו קדוש נא] ליקדש אבל קדוש ליפסל דהכי מסיק התם שילהי פ' שתי הלחם (גז"ש) דסמיך אהא דתני וכל הקרב בלילה דלא מלינו קרב בלילה אלא מנחת נסכים בלבד וה"ה דמצי למיפרך מינה הכא בהדיא מדקתני וכל הקרב בלילה ולא מלינו דבר זה אלא מנחת נסכים בלבד אלא נב] דמהדר לפרוכי אף לפי מה דס"ד מעיקרא התם בפ' שתי הלחם:

מסורת הש"ס

א) יומא נ., ב) [לעיל י: יא. יב.], ג) מנחות ו. כה. [חולין כג. זבחים קטז. קדושין כד:], ד) זבחים ח. פד. מנחות מד: נב. תענית ב:, ה) [עיין תוס' מנחות דף מד ע"ב ד"ה מנחתם. ש"מ], ו) [חולין פג.], ז) [מנחות כו: ע"ש], ח) יומא כט: מנחות ק., ט) [במדבר כח, כט], י) [ויקרא ו], כ) [ויקרא ה, יד, יט, במדבר ו], ל) [שם כג], מ) [ע' תו' ר"ה ל' ע"ב ד"ה נתקלקלו. (רש"ש)], נ) ע' רש"ק, ס) [לפנינו ברש"י דמנחות איתא כגון מנחת נסכים וכ"כ תוספות שם בשם רש"י ע"ש וכן ביומא כט ע"ב איתא ברש"י כל הקרב בלילה כגון מנחת נסכים דאמר מר מנחתם ונסכיהם אפי' בלילה עכ"ל [אבל בשטמ"ק מנחות שם על פירש"י איתא שמן למנורה]], ע) עי' ל"ק,

הגהות הב"ח

(א) גמ' אי אשכחיה כתיב כצ"ל ואות ד' נמחק: (ב) רש"י ד"ה מנחתם וכו' קא מייתי הס"ד: (ג) ד"ה מלבד וכו' סמוכים דרשינן דבר יום ביומו קרב: (ד) ד"ה משום וכו' יקרב הנסכים דהוי: (ה) ד"ה דברים וכו' דאיתרבו הכא הס"ד ואחר כך מ"ה ביום נינהו כו' אלא עם בא השמש קודם שקיעה פריך מבוא השמש ס"ד והאמרת דרכו ליקרב ביום נינהו ודבר שדרכו ליקרב בלילה הוא דיליף מהאי קרא שמקריבין מבוא השמש וכו' מאי ממעט הס"ד ואח"כ מ"ה ליקדש:

הגהות הגר"א

[א] גמ' אשכחיה דכתיב איגרתא. גרש"י אשכחיה אינשי כתיב איגרתא. ולפי קושיית גמ' לקמן משמע שהגרסא היא אשכחי' איגרתא כתיבי כו': [ב] רש"י ד"ה דברים. דאל"כ כו'. פי' דאם אומר דגם אברים ופדרים דוקא שנתנן ביום א"כ ל"ל היא העולה בפ"ט דזבחים (פ"ד א) למעוטי שנשחטה בלילה הא בלילה אינן ראוין למזבח:

רבינו גרשום

א"ר מאיר והלא חביתי וכו' אלא שזמנו קבוע. כלומר קסבר ר"מ אין הפרש בינהן דכל שזמנן קבוע בין ביחיד ובין בציבור דוחה את השבת ואת הטומאה לאפוקי זבחי שלמים כגון כבשי עצרת דזכרים הוא דאתו ולא נקבה: **והרי וולד דקרבן יחיד ואין עשה תמורה.** כדאמר בפרקין דלעיל והיה הוא ולא ולד: **הא מני** מתניתין דקתני דקרבנות יחיד עושין תמורה דאפי' ולד דקרבן יחיד ר' יהודה היא: **והא תמורה** דקרבן יחיד ואין עושה תמורה **אחרת.** כדאמר לעיל ולא תמורת תמורתו: **כי קתני** דקרבנות יחיד עושין תמורה בעיקר **זיבחא** גופיה קתני ולא בתמורה ולא בולד: **והשתא** דאתית להכי **אפי'** תימא מתניתין רבנן **היא.** ודקשיא והרי ולד דקרבן יחיד ואין עושה תמורה כי קתני מתני' בעיקר זיבחא דיחיד קתני דעושה תמורה: **הא איכא** עולת העוף. דאפי' נקבה אתיא והיינו פירוקא: **הא איכא שעיר** חטאת. דנשיא דהיינו דיחיד דזכר הוא והאי נמי פירוקא: **והא איכא** אשם. דקרבן יחיד זכר אתי ולא נקבה לאפוקי זבחי שלמי ציבור כגון כבשי עצרת דזכרים הוא דאתי ולא נקבה: **מנהני מילי.** דקרבן צבור אין חייבין באחריותו: דת"ר **אלה** מועדי ה' מקראי קדש להקריב אשה לה' עולה ומנחה זבח ונסכים דבר יום ביומו: דבר יום מלמד שכל היום כשר למוספין דהיינו עולה ומנחה

עין משפט נר מצוה

א א מיי' פ"א מהל' תמורה הל' א יב:
ב ב מיי' פ"א מהל' מעה"ק הלכה טו:
ג ג מיי' שם הלכה ז:
ד ד מיי' פ"ד מהלכות ביאת מקדש הל' י:
ה ה מיי' פ"ג מהלכות תמידין ומוספים הל' יח:
ו ו מיי' פ"ד מהל' ביאת מקדש הלכה [ט] י:
ז ז מיי' פ"א מהלכות תמורה הלכה יא:
ח ח מיי' שם הל' טו:
ט ט מיי' פ"א מהלכות מעה"ק הלכה ח:
י י מיי' פ"ג מהלכות איסורי מזבח הל' א:
יא כ ל מיי' פ"א מהל' מעה"ק הלכה טו:
יב מ מיי' שם הלכה י:
יג נ מיי' שם הלכה ד:
יד ס מיי' פ"ד שם הלכה ג:
טו ע מיי' שם הלכה ד:
טז פ מיי' שם הל' ה:

תורה אור השלם

1. אֵלֶּה מוֹעֲדֵי יְיָ אֲשֶׁר תִּקְרְאוּ אֹתָם מִקְרָאֵי קֹדֶשׁ לְהַקְרִיב אִשֶּׁה לַייָ עֹלָה וּמִנְחָה זֶבַח וּנְסָכִים דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ: ויקרא כג לז
2. וּמִנְחָתָם וְנִסְכֵּיהֶם לַפָּרִים לָאֵילִם וְלַכְּבָשִׂים בְּמִסְפָּרָם כַּמִּשְׁפָּט: במדבר כט יח
3. מִלְּבַד שַׁבְּתֹת יְיָ וּמִלְּבַד מַתְּנוֹתֵיכֶם וּמִלְּבַד כָּל נִדְרֵיכֶם וּמִלְּבַד כָּל נִדְבוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר תִּתְּנוּ לַייָ: ויקרא כג לח
4. צַו אֶת אַהֲרֹן וְאֶת בָּנָיו לֵאמֹר זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִוא הָעֹלָה עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלַּיְלָה עַד הַבֹּקֶר וְאֵשׁ הַמִּזְבֵּחַ תּוּקַד בּוֹ: ויקרא ו ב
5. אֵלֶּה תַּעֲשׂוּ לַייָ בְּמוֹעֲדֵיכֶם לְבַד מִנִּדְרֵיכֶם וְנִדְבֹתֵיכֶם לְעֹלֹתֵיכֶם וּלְמִנְחֹתֵיכֶם וּלְנִסְכֵּיכֶם וּלְשַׁלְמֵיכֶם: במדבר כט לט

מוסף רש"י

הובא בעמוד הקודם

שינויי נוסחאות

א] בקרבנות היחיד מה שאין בקרבנות הצבור ויש בקרבנות הצבור מה שאין בקרבנות היחיד (ש"מ) ב] בקרבנות היחיד שקרבנות הצבור כו' וקרבנות היחיד אין דוחין לא (ש"מ) ג] יחיד הן ואין (ש"מ) ד] רבנן כי קתני בעיקר (ש"מ) ה] יחיד הוא וזכר אתיא נקבה לא אתיא (ש"מ) ו] כי קאמרינן קרבן (ש"מ) ז] שלמים דאיבעי (ש"מ) ח] זכר מייתי ואי בעי נקבה מייתי לאפוקי זבחי שלמי צבור דזכרים הוא דאתא. וה"ה לעיל גבי תמורה ה"מ לשנויי הכי (ש"מ) ט] אע"פ שקרב (ש"מ) י] ונסכיהם מנחתם ונסכיהם בלילה מנחתם (ש"מ) יא] וצריכא. עי' בהשמטות שיטה בסוף המסכת (ש"מ) יב] בלילה והתניא אין (ש"מ) יג] ופדרים שמעלין ומקטירין מבוא (ש"מ) יד] נסכים שמעלין ומקטירין מבוא (ש"מ) טו] השמש ומתעכלין והולכין כל הלילה כולו מנין (ש"מ) טז] מיהא מנחת נסכים (ש"מ) יז] קרובי נמי מיקרבי דתניא זה (ש"מ) יח] הקרב. ס"א לא כל הקרב בין ביום ובין בלילה קדוש בין ביום ובין בלילה. ועי' בפרק שתי הלחם בסופו (מנחות ק.) (ש"מ) יט] אשכחיה אינשי הוה כתיב (צ"ק) כ] אשכחיה איניש (ש"מ) כא] כתיב איגרתא. ס"א כתבי איגרתא שדרית לרב יוסף דלא כו' (ש"מ) כב] צבור אין עושין תמורה כדמפרש לעיל: כג] ל"ל כגון